నీతిదీపిక.

By

K. VEERESALINGAM

నీతిదీపిక.

దేవుఁడు.

ఆ. శ్రీలోనంగ నాదుచిత్తంబులోపల
భక్తితోడనిలిపి ప్రస్తుతింతు,
నిఖిలలోకవంద్యు నిత్యునిఁ బరమేశు
నార్తజనశరణ్యు నగ్రగణ్యు. 1

ఆ. తెల్లవారలేచి దినమెల్ల గావించు
పనులలోనఁ గానిపనులు కొన్ని
కలుగుఁ గాన, వానిఁగరుణతోసైరింప
దేవుఁగొలువవలయుదినమునందు. 2

తే. పనులఁజాలించి, నిద్రింపఁజనెడునపుడు
మనసులోనీశ్వరునివేఁడుకొనఁగవలయు,
నొడలెఱుంగకనిదిరించుచున్నయపుడు
మనకునొకకీడురాకుండమనుచుకొఱకు. 3

తే. మనకుమేలైనయపుడెల్ల, మఱదిపోక
దైవమును జాలభక్తితోఁదలఁపవలయు;
నతనిదయచేతనేకదా యట్టిశుభము
లొదవుమనకని గట్టిగా మదినెఱింగి. 4

తే. కీడుమూఁడిననాఁడును వేఁడుకొనుము
నీవు, భగవంతుదృఢముగా భావమందు
నట్టియాపద నడఁగింప, నతఁడెతక్క
మఱియొకండుసమర్థుఁడుమహిని లేఁడు.

తనవారు.

తే. తొలుతనెన్నెన్నొవ్రతములుసలిపి, గర్భ
మందు నవమాసములుమోసి, యవలఁగాంచి

పెంచి, పెద్దవానిగఁజేసి మంచినట్టి
తల్లిఋణమింపుకయుఁ దీర్చఁదరమె మనకు? 6

తే. విద్యయును బుద్ధి చెప్పించి, వెలయఁజేసి
కాయమొక్కింతనొచ్చినఁ గలఁతపడుచుఁ
దగుచికిత్సలఁ జేయించి, తెగులుమాన్పి
మనల నింతవారిగఁ జేసె జనకుఁ డరసి. 7

తే. ఒక్కగర్భవాసంబున నుద్భవించి,
యొక్కతల్లిపాలఁ బెరిగి, యొక్కశయ్యఁ
బండుకొని యుండి, పయిఁ బ్రక్కఁ బడుచు నుండు
సోదరులు పరస్పరమైత్రి నుండవలయు. 8

తే. చేయవలెఁ దల్లిదండ్రులు చెప్పుపనిని
మాఱువల్కక పుత్రుండు, మనినదనుకఁ
జుట్టముల నెల్ల బ్రేమతోఁ జూడవలయుఁ
జేతనైనసంతసాయంబుఁ జేయు చెపుడు. 9

మం చి బా లుఁ డు.

ఆ. ప్రొద్దుపొడువకుండ నిద్దురమేల్కని
సమయకృత్యములను జక్కఁబెట్టి
పుస్తకములఁ గొనుచుఁ బొరుగుపిల్లలఁగూడి,
బడికిబోవు మంచిబాలకుండు. 10

తే. భోజనముచేయునప్పుడు బుద్ధిగలిగి
లేనివస్తువు లెమ్మని లేనిపోని
యాగడముచేసి యలఁచక, వేగమునను
గలకొలందినిభుజియించికదలిపోవు. 11

తే. తానుబడియందుజదివినదానినెపుడు
మఱచిపోవక, వల్లించుమరలమరలఁ

బుస్తకంబులఁ జింపక, పాఁదువుగాను
వాడుకొనుచుండుఁదనతోడివారు మెచ్చ. 12

తే. తనకుదీటికయైనట్టితటిని దినము,
సెలవులిచ్చినదినములఁ జింతనంబు
సేయుచును, నాటపాటల చెంతఁ బోక
కరము ప్రాంతపాఠంబులగట్టిచేయు. 13

తే. చెడ్డబిడ్డలతోఁ జెల్మిఁ జేయఁ బోఁడు;
తల్లిదండ్రులమాటల దాఁటకుండు
గురుని దైవంబుగానెంచి కొలువుసేయుఁ;
జూడమనసైన, నల్లరిజాడ; జనుఁడు 14

విద్య.

ఆ. విద్యవలన మిగుల వినయంబు గలుగును ;
విద్యచేతఁ దెలివి విస్తరిల్లు ;
విద్యచేఁగరము వెలయును యోగ్యత;
విద్య లేనివాఁడు వింతపశువు. 15

ఆ. ధనముతఱిఁగిపోవు దానంబుచేసిన,
విద్య దానమునను వృద్ధినొందు;
విత్తమరసిచూడ విద్యాధనముతోడ
నీడ నంగఁ దగునె యించుకైన? 16

ఆ. చదువువేళ నీకు సందేహమేదేని
తోఁచెనేని, మదినిదాఁచుకోక,
గురునియొద్దకరిగి, గొబ్బుననడుగుము;
సిగ్గుపడియెదేని, చెడుదువీవ. 17

ఆ. మురుఁగులుంగరములు ముత్యంపుసరులును
బురుషునిగయిసేయు భూషణములె?

యరనిమేషమునకు నన్నియు నశియించు;
విద్యయొకటె యెపుడు విడనితోడవు. 18

తే. రాజుతన దేశమున నెగౌరవము గాంచుఁ;
బండితుఁడో, యెల్లయెడ గౌరవమ్ము వడయుఁ;
జనువునకు రాజ్యమైనను జాలదనఁగ,
విద్యతోసాటి మఱియేది విశ్వమునను? 19

అ డఁ కు వ.

ఆ. ఎంతకలిమిగలుగు, నంతయడఁకువఁ
గలిగియుండవలయు, గర్వపడక;
యన్నిగుణములుండి, యడఁకువ లేకున్న
నిష్ఫలంబులవియు నిశ్చయముగ. 20

తే. చదువునకుఁ దోడు వినయంబు గుదిరియుంట
పసిఁడికిని దావియబ్బిన భాతియగును
విద్యగలిగియు నడఁకువ వెలయకుంట
యమరతరువును గచ్చచెట్టులమికొనుట. 21

ఆ. అడఁగిమడఁగియుండునాతనిగుణములు,
కొలఁదివైన, మిగుల గొప్పవగును;
విఱ్ఱవీఁగుచుండువీఱిఁడిగుణములు,
గొప్పవైన, మిగులఁ గొలఁదివగును. 22

తే. క్రిందుమీఁదును గానక కెరలిపడెడు
నరుని సుగుణములె యవగుణంబులగును;
జెప్పనేటికి? వానికిఁ జెడుగుణములె
కలిగియున్న, నిఁకెట్టుగాఁ దలఁపఁబడునో. 23

గ ర్వ ము

తే. కలిమి భువిలోన నీకెంతకలిగియున్న,
గర్వపడకుము నేనెకా ఘనుఁడననుచు

నెంతసిరియుండు, నంతకు నేనుమదఁగు
లడఁగియుండు; నీకయ్యశ్రేయస్కరంబు. 24

తే. తన్నుఁదాఁగొప్పవానిఁగ, దలచునట్టి
కాని, చెప్పుకొనెడునట్టికాని, నరునిఁ
బరిహాసింతురు, చాటునఁబ్రజలుమిగులఁ;
గనుక, నాత్మప్రశంసయెయ్యనుచితంబు. 25

తే. మనకు లేనివిద్యఁయు గొప్పతనము, మనకు
గలదటంచునటించినఁ గల్ల తెలిసి
ప్రజలుమనలనవ్వుదురుచప్పటలుగొట్టి
యవిలవము లేనినరుకంటెనలుసుచేసి. 26

తృప్తి.

తే. తనకుఁగలమేలుతోడనె తనివిపొంద,
మోద మొదవును; మఱిచాల లేదటంచు
మనసులోపలచింతతోవనరుచున్న,
సౌఖ్యమెడఁబాయు, నిచ్చలుశ్రమముగనరు. 27

తే. సౌఖ్యమబ్బెడునంచు, దేశమ్ములెల్లఁ
దిరుగఁబనిలేదు; మదిలోనఁదృప్తియొకటి
కలిగెనేనియు, నింటనె కలుగుసుఖము;
తుష్టిలేదేని, సౌఖ్యంబు దొరకదెందు. 28

తే. ఇంతచదివితిఁజాలదె? యింకనేల?
యనుచుఁదనకున్నవిద్యతోమనుజుఁడెపుడుఁ
దృప్తినొందుచునుండుట, తెలివిలేమి;
బ్రతికినన్నాళ్ళు, విద్యను బడయవలయు. 29

ధైర్యము.

తే. ఆపదలువచ్చినపుడధైర్యంబువడిన,
నంతకంతకు మఱిచింత యతిశయిల్లుఁ;

గొంచెమైనను దానిచేఁ గూడిరాదు;
కాన, నట్టిచో ధైర్యంబె పూనవలయు. 30

తే. ఎంతజాగ్రత్తతోనున్న, నెన్నఁడేని
నొక్కసమయంబున విపత్తులొదవకుండ
వట్టిపట్టులఁ, గీడు వోఁగొట్టుకొనెడు
వెరవురోయంగఁజనుఁగాని, వెఱవఁదగదు. 31

సత్యము.

తే. తండ్రిదండించు, గృహమునఁదల్లితిట్టు
గురుఁడు పాఠశాలకుఁబోవఁగోపపడును,
తోడిబాలురుదూషింత్రు తులువయనుచుఁ,
గానఁగూడదు బాలుండు కల్లలాడ. 32

ఆ. పాఠశాలలందు బాలురుకొందఱు
తప్పుచేసి, దానిఁ గప్పిపుచ్చ
బొంకుచుందురదియుఁ బూర్వపుదానితోఁ
గలియ, రెండుకావె కానిపనులు? 33

ఆ. ఎప్పుడైనఁగల్ల నించుక పలికిన,
నమ్మరెన్నఁడితరనరులు వానిఁ;
దఱచునీతిపాలి, దబ్బఱలాడెడు
చెడుగుమాటవేఱ చెప్పనేల? 34

ఆ. ప్రాణహానియైన, బంధుహానియునైన,
విత్తహానియైన, వినుముకడకు
మానహానియైన మఱియేమియైనను,
బొంకకుండువాఁడె పుణ్యతముఁడు. 35

జీవహింస.

ఆ. చీమమొదలుగలుగు చిన్నజంతువులకు
హింసచేయుచుంద్రు హీనమతులు;

తమ్ముమించువారు తమకట్లుచేసిన,
నెట్టులుండునొక్కొ యెఱుఁగలేరు. 36

ఆ. అల్పజంతువులకు హానిఁజేయుచున్న;
నంతకంతకదియె స్వాంతమునకు
బట్టువడుచుఁబిదపఁ జెట్టలనరులకుఁ
జేయుబుద్ధిపుట్టఁ జేటుమూఁడు. 37

ఆ. దోమమొదలుపెద్దసామజంబువఱకుఁ
గలుగుజంతువులకకారణంబ,
బాధసేయకుండవలయును సతతంబు;
హింసకూడదనెడియెఱుకగలిగి. 38

ఆ. ప్రాణికోటియెడలఁ మాయనిదయగల్గు
వారియందు, దైవమారయంగఁ
గరమనుగ్రహంబు గలిగియుండునుఁ గాన,
హింససేయఁగూడ దించుకైన. 39

సర్వ జన సమాదరము.

ఆ. గొప్పవారలైనఁ, గొంచెపువారైన
నన్నదమ్ములగుదు రరసిచూడ
దైవమొకనివలనఁ దారందఱునుగల్గి
యొక్కపుడమియందెయుండుకతన. 40

ఆ. కాన, భేదబుద్ధి గల్పించుకొనిత్రుళ్ళి
పడక, యెపుడు లేనివారిఁ గన్న
నాదరింప వలయు సోదరభావంబు
త్రోడఁ, జేతనైనత్రోఁడుసూపి. 41

తే. అవనిలోపల, నధికార మబ్బెనేని
క్రిందివారల నెప్పుఁడుఁగినియఁదగదు ;

దానిచేఁ, దనదార్ఢ్యంబె కానఁగను;
గాని, వచ్చులాభము లేశమైన లేదు.

తే. కొలువుకుదిరినవానిని, గూర్మితోడఁ
గనుచునుండినఁజేసెడిపనిని వాఁడు
తనమనఃపూర్తితోఁజేయు ; దాన, బనియు
మేలుగానుండు గనరెడువేళకన్న.

ఆ. ప్రేమఁజూడబడినభృత్యుండు, సత్యంబు
స్వామిభక్తిగలిగి, సలుపుఁబనులు
ప్రభువుమీఁదిప్రేమఁ, బ్రాణంబులనునిచ్చు
సరకుగొనక, కొన్నసమయములను.

పాటుపడుట

ఆ. ధరణిని సకలంబు దైవంబుసృజియించి,
పాటుపడెడువాని పాలుచేసెఁ ;
బాటు పడినచోట, ఫలియించునన్నియుఁ
బాటువడకయున్న, ఫలముగలదె ?

ఆ. తగినపాటుదేహదార్ఢ్యంబు వెలయించుఁ ;
దగినపాటు మేనితెగులు మాన్చుఁ ;
దగినపాటు కలిమిఁ దప్పక కలిగించుఁ ;
బాటుపడుటతోడసాటిగలదె ?

ఆ. పాటులేక దేహపాటవం బడఁగును ;
పాటులేకసౌఖ్యపదవి తగ్గుఁ ;
బాటులేకయొడల బహురోగములుచేరుఁ
బాటులేనిసౌఖ్య పాటులేను.

ఆ. ఇల్లుజరిగియుండ, నింతటిసిరు లుండ
భృత్యులింతమంది బెరసియుండ

నేనుబనులఁజేయ నేల ? యనకొంత
కాయకష్టమెప్పుడుఁజేయవలయు. 48

ఆ. కష్టపడుట మంచికార్యంబటంచును
గానిపనులయందుఁ గష్టపడకు ;
హానికరము కరమునతికాయకష్టంబుఁ
బుడమిలవముఁగష్టపడమిఁబోలె. 49

శ రీ రా రో గ్య ము.

తే. అన్నిటికి ముఖ్య మాత్మ దేహంబునందుఁ
గొఱఁతరాకుండఁగాపాడుకొనుచునుంట ;
తాను దిన్నఁగాఁదిరిగెడుతటినిగాదె
సర్వధర్మములును జేయశక్తుఁడగుట. 50

తే. మానవుండు దేహారోగ్యమూనుకొఱకుఁ
బ్రతిదినంబు నెనిమిదైనఁ, బదియునైన
గంటలవఱకు, మేనికిఁగాని, మదికిఁ
గానితగినంతపనిగల్గి క్రాలవలయు. 51

తే. ప్రాలుమాలక, స్నానంబుఁబ్రత్యహంబుఁ
జేయుచును, మేనిమురికెల్లఁబాయునట్లు
కాయమంతయు శుభ్రముగాఁగఁదోము
కొనఁగవలయు, నారోగ్యంబుగోరువారు. 52

తే. అట్లుపనిఁజేయుపిమ్మట, ననుదినంబు
కొంతసేపైన, నుత్సాహ మింతగలుగు
వేడుకలఁబ్రొద్దుపుచ్చుచు, వెనుక, రాత్రి
యేడెనిమిదిగంటలునిద్రఁగూడవలయు. 53

తే. ప్రతిదినంబును, దాఁ జల్లపాటువేళ,
బయలఁ దప్పకయొకగంటవఱకునైనఁ

దిరుగవలయును, దేహంబుదృఢతగాంచి
యెపుడుఁదరుగంగ సత్వంబునిచ్చుకొరకు. 54

ఆ. కల్మషోదకంబు గలిగించువ్యాధిని;
నిర్మలోదకంబు నిలుపుదానిఁ,
దెలిసివడియఁగట్టుజలమె గ్రోలఁగఁదగు,
సౌఖ్యమందఁదలఁచు జనుఁడువినుఁడు. 55

తే. మితముతప్పిభుజించుట మేరగాదు;
మిగులఁగుడిచిన, నొడలికిఁదెగులుగలుగుఁ
దనకడుపు నిండినను బంచదారనైన,
విషముభంగినిగలపోసి, విడువవలయు. 56

ఆ. రేయిపగలు మంచివాయువు వచ్చెడు
మార్గములనుగలిగి, మందిరంబు,
పజ్జఁదెమ్మలేక, పరిశుభ్రమైయుండ
వలయునిత్యమును నివాసమునకు. 57

స్వతంత్ర జీవనము

తే. అన్నవస్త్రాదులకు నైన, నధికమైన
భోగభాగ్యంబులకునైనభూమిమీఁద
నొరులనేనమ్ముకొనియెప్డునుండరాదు;
తనదుచేతుల నమ్మంగఁజనునుగాని. 58

తే. పెద్దలార్జించి, లోపలఁబెట్టిచన్న
ధనము ధాన్యంబుఁజోరులు తఱియెఱింగి,
తస్కరించినఁ, బోవునుదాఁచుకొన్న;
నవలవ్యర్థునిగతియేమియగునొకనుఁడు. 59

తే. పూర్వులుగడించిచనుమాన్యములునుమడులు,
పండకుండును; రాజులుపన్నుచాలఁ

గట్టుదురువానిమీఁద; దాకట్టువడున;
నపుడురిక్తుని బ్రతుకేమియగునో చెపుఁడు. 60

తే. తాతముత్తాత లెంతెంత ధనముకూడఁ
బెట్టి, పెట్టెలు నిండంగఁ బెట్టియున్నఁ
గష్టపడి తామున్యాయమార్గమునఁ బడయు
స్వార్జితంబొకగవ్వతోసమముగాదు. 61

తే. కాన, మానవుఁ డెప్పుడు గష్టపడుచు,
వలయువిద్యల గళలను, బాల్యముననె
చక్కఁగా నేర్చియితరులసాయమాస
పడక, తనయెంతజీవింపఁగడఁగవలయు. 62

ధ న ము

తే. న్యాయమార్గంబుతప్పక యర్థ మెపుడు
మనుజుఁడార్జించుచుండంగఁజనును; దానఁ
బాత్రులకు దాన మొనరింపవలయుఁగొంత,
యనుభవింపంగవలయుఁ దాననవరతము. 63

తే. తానుజేసినధర్మంబె తన్నుఁగాచు
ననుటలెస్సగాహృదయంబునందెఱింగి,
త్యాగ మొనరింపవలయుఁ; దానేగుతఱిని
తనదిచిల్లిగవ్వయు వెంటఁజనదుగాన. 64

ఆ. దానమియ్యలేక, తానుతినలేక,
ధనముభూమిలోన దాఁచిపెట్టి,
చెడుగులుబ్ధు, దానిఁ గడకుదొంగలపాలొ
నేలపాలొ, చేయునిజముగాను. 65

తే. ఆయమునకన్న నెన్నఁడునధిక మైన
వ్యయముచేయంగఁగూడదు; యాంచకునకు

దనకుఁగలదానిలోనె యీఁదగునుగాని,
దాతనని, యప్పుఁగొని యియ్యఁదగవుగాదు. 66

తే. ఇంటివారలువృద్ధులు గ్రుడ్డివారు
లోనుగాఁ బాటుపడశక్తి లేనివారి
కియ్యవలెఁగాని, యితరులకిచ్చి దాన
మహిని వెలయింపరాదుసోమరితనంబు. 67

తే. మనముగడియించుదానిలో, మఱచిపోక
నిలువచేయంగఁదగుఁగొంత నేర్పుమెరసి
వార్ధకంబున, రోగముల్ వచ్చునపుడు,
గడనఁజేసెడుసామర్థ్యముడుగుఁగాన. 68

ము ఖ స్తు తి

తే. ఇంద్రుఁడవునీవుచంద్రుఁడవీవటంచు,
దాపునను జేరియొనరించు స్తవమునకును
కాయముప్పొంగివిశ్వంబుఁగానలేక,
చేతిసొమ్మెల్లఁబోవిడిచెదవుసుమ్మి? 69

ఆ. సరసఁ జేరి, నిన్ను సంస్తవమొనరించు
వారలెల్ల సఖులుగారునీకుఁ;
గష్టకాలమందుఁ గాచువాఁడొక్కఁడే,
నిక్కమైనసఖుఁడు నీకుఁదలఁప. 70

తే. ధనముగలిగినయన్నాళ్ళు, దానిలాగ
వెంటఁదిరుగుచునుందురు, విహితులట్లు;
ధనముపోయినమఱునాఁడు దలఁపవారు
తొంగిచూడరునీయిల్లుదూరమునను. 71

పనిఁబనుచుట

ఆ. ఆజ్ఞ చేసినట్టులన్యులఁబనిచినఁ,
జెప్పుపనిని వారుచేయకుంద్రు;
చేసిరేని, దానిఁ జెడఁగొట్టుదురుచాల,
హృదయమందసూయపొదలుఁగనుక. 72

ఆ. పరులవేఁడునట్లు పనిచేయఁ బనిచినఁ
జెప్పఁదడవ దానిఁ జేయుచుంద్రు;
చేయుపనియుఁజాల శ్రేష్ఠంబుగానుండు,
మనసు కుదిరిచేయునుత్సాహమకతన. 73

తే. చెలిమిమైఁ జేఁదు మేపింపఁజెల్లుఁగాని,
బలిమిమైఁ బాలుద్రావింపఁబాటుగాదు
కాన, మంచితనముననే కార్యమెప్పుడుఁ
దీర్పవలెఁ; గానిపనిగాదు తీవ్రపడిన. 74

చౌర్యము

ఆ. మ్రుచ్చిలంగ, రాజుమున్మున్న దండించి,
దండుగఁగొనుఁదొంటిధనముఁగూడ
నిరుగుపొరుగువార లెప్పుడునిందింత్రు;
పరమునందుఁజాలబాధతొడరు 75

తే. ఎవ్వరునుజూడరనిమన మెన్నుకొన్నఁ
బాపమదియెప్పుడైననుబయలఁబడును;
గాని, దొంగతనంబు దాఁగదునిజంబు;
దీనినెంతయులెస్సగాఁదెలియవలయు. 76

ఆ. ఎవరుఁజూడకున్న, నీశ్వరుఁడైనను
మనము సేయుకానిపనులఁగనఁడె?

కాన, దొంగతనముఁ గావింపనెందైన
శిక్షతప్పకుంట సిద్ధమరయ. 77

ఆ. ఒరులమాయచేసి సిరిఁగొంతు ననుకొంట
వెఱ్ఱితనముగాని వేఱుగాదు;
దాన, ముప్పుతనకె తప్పకఘటియిల్లుఁ;
బరులఁజెఱచువాఁడుబాగుపడునె? 78

పరోపకారము.

తే. కడుపెకైలాసమనియెంచి గాసిపడక
శ్రమమునకునైననోర్చి, శక్తికొలఁదిఁ
బరులకుపకారమొనరింపఁబాటుపడును
రాఁకలియుడప్పిపాటింపకలఘుమతులు 79

వివిధధర్మములు.

తే. భూమిమీఁదను మనమిట్లు పుట్టుటెల్ల
భోజనంబునకేయని, మూఢమతులు
తిండియేలోకమనియుందు రొండుచింతఁ
దక్కి, ధర్మమునందైనఁ దలఁపులేక. 80

ఆ. మంచివాఁడుపుడమి మాటాడుమెల్లగాఁ
బలువయెపుడుగొంతుపగులనఱచు;
ముఱికికాల్వలెపుడు మ్రోగినలాగున
నకులుసేయుచున్న రొదలనెందు? 81

తే. భాగ్యహీనులనైన, సేవకులనైనఁ
బరుషవాక్యంబులాడుటపాడిగాదు;
దానఁ, బెట్టినపెట్టెల్లఁ గానఁజేరు;
నదనఁ జేసినమేలును బదటఁ గలియు. 82

తే. ఎన్నఁటివారిని మర్యాద నెలమిఁ జేసి,
తానుమర్యాదబడయంగఁదగునునరుఁడు;
వారి నటుతాను గౌరవ పఱుపకున్నఁ
దనకు గౌరవమబ్బఁడు ; తథ్యమిదియె 83

ఆ. మంచికార్యమునకు, మానక యెప్పుడు
యత్నమాచరించు టర్హమగును ;
మొదలఁగాకయున్న, బెదరకమరిచేయ
వలయుఁ; గానిఁదమువదలఁదగదు. 84

ఆ. చెడ్డకార్యమునకుఁ జేరరాదెప్పుడు ;
చేరేనేనిమేటిచేటు వచ్చు ;
హీనకృత్యమందు నెఱుఁగకచొచ్చినఁ
దెలిసినపుడెవిడిచి తొలఁగవలయు. 85

ఆ. అల్పబుద్ధులెప్పు డన్యులతప్పుల
వెదకుచుందు ; రల్పవిషయములనె
గొప్పగాఁగనెంచి, కోపంబువహియింతు ;
రలుకవిడువకుందు రనవరతము. 86

ఆ. అలఘుబుద్ధులెపుడు నన్యులగుణముల
నభినుతింతురెఱిఁగి ; యవగుణములఁ
దడవకుందు ; రలుకఁదడవుగఁజూపరు ;
స్థైర్యము వహింత్రుసంతతమును. 87

ఆ. తనకుఁజేయుమేలు మనమునఁగుక్కయు
నెఱిఁగిసతముస్వామియిల్లుగాచు ;
మేలుమఱచునేని, మేదినిమనుజుండు
కుక్కకన్నఁగొంతతక్కువరయ. 88

తే. తప్పుచేసితి నేనియు, నొప్పుకొనుము ;
గురునిముంగలఁగల్పించుకొనుచువచ్చి
మాయమాటలఁజెప్పుట మానుకొమ్ము ;
దాననొజ్జలునీయెడదయఁదలంచు. 89

ఆ. పిలచియొకరు మనయభిప్రాయ మడిగినఁ
బక్షపాతబుద్ధిఁ బాఱద్రోలి
మనసునందుఁగలదె, మాటుపెట్టక తెల్ప
వలయు, నొకని కెగ్గు గలుగుచున్న. 90

ఆ. సూక్ష్మమంచు నెంచి చులుకసేయఁగ రాదు ;
సూక్ష్మములె, వినుండు, స్థూలమగును
జలకణములు గలిసి, జలరాసి కాలేదె ?
చిన్నవాని నేల చేయివిడువ ? 91

ఆ. మహినినాఱు నెలలు సహవాస మొనరింప
వారువీరలగుదు రారయంగఁ ;
గాన, జనుఁడుమంచిమానిసితోడనె
చెలిమి నెల్లతఱిని జేయవలయు. 92

తే. మున్నె, వాగ్దాన మొనరింపకున్న యపుడె
పదిగఁదలపోసిమఱిచేయవలయుఁజుమ్ము
చేసి చెల్లింప లేకుంటసిగ్గుపాటు
చేయఁ గలిగియుఁ జేయమి హేయమరయ 93

తే. తిన్నగా మాటలాడంగఁ దెలియనట్టి
వాఁడెవండైన, నినుదప్పఁబలికెనేనిఁ
దప్పుగాఁ బట్టుకొనుచును, దాని నీవు
పట్టికల్లార్చి, కోపంబుపడకుమెపుడు. 94

ఆ. ఒక్కకాలమందు నొక్కపనినె చేసి
యయ్యది కడముట్టనైనవెనుక

మాఱుపనికిఁ దాను మరలంగఁదగుఁగాని
పెక్కుపనులకొకట నిక్కరాదు. 95

ఆ. పెద్దవారలైనఁ బిన్నవారైనను
జెప్పునట్టిపలుకుఁ జెవిని జొనిపి,
యుక్తియుక్తమైన, నొయ్యన గ్రహియింపు ;
కానిదైనఁ గొనకపూనుమీవు 96

తే. పలికిబొంకనిజిహ్వయుఁబాడిగలుగు
వర్తనముఁబాపమెఱుఁగనిభావములును
బురుషునకు నెంచుజారనిభూషణములు
కాని, విలువబట్టలు గావు, కావునగలు. 97

ఆ. తెల్లవార లేచి, దినమెల్ల మనచేయు
కర్మచయములోనఁ గర్మసాక్షి
ప్రతిదినంబు మంచిపనులఁ గొన్నిటిఁ
జూచి, మెచ్చునట్లుగఁజరియింపవలయు. 98

ఆ. పరులునీకు నెట్లు వాంఛింతువో చేయ
బరుల కట్లు చేయవలయు. నీవు ;
సర్వశాస్త్రములను జర్చింపఁ దేలెడు
సారమైనధర్మసరణి యిదియె. 99

తే. మేనుక్షణభంగురంబౌట, మానసమున
నుంచి, రేపుచేసెద నని యుంటమాన
వలయుఁ సద్ధర్మములనేఁడెసలుపవలయు
నెల్లి మనముండుమో లేమొయెఱుఁగరాదు. 100

తే గీ. ఇందుఁగలపాఠశాలలయందుఁ జదువు
దిగువతరగతిబాలుర తెలివి కొఱకు
నీతిదీపికయను నూఱు గీతములను
కందుకూరి వీరేశలింగము రచించె.
